C/2025/5144

2025.10.28.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

Az EU és az Egyesült Királyság közötti kapcsolatok jövője: A kereskedelmi és együttműködési megállapodás 2026-os felülvizsgálata a civil társadalom szemszögéből

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2025/5144)

Előadó: **Tanja BUZEK**

Társelőadó: **Peter BYRNE**

Tanácsadók:	Elena CRASTA (az előadó felkérésére) Jonathan PEEL (a társelőadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2025.1.23.
Jogalap:	eljárási szabályzat, 52. cikk (2) bekezdés
Illetékes szekció:	„Külkapcsolatok” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2025.6.12.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2025.7.16.
Plenáris ülésszak száma:	598.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	147/0/2

1. Következtetések és ajánlások

1.1. **Az EU és az Egyesült Királyság közötti különleges kapcsolat** nem hasonlítható egyetlen más kereskedelmi és politikai partnerhez fűződő viszonyhoz sem. Hasonlóan gondolkodunk a közös érdekekről, értékekről és perspektívákról, kereskedelmi partnerségünket meghatározza földrajzi közelségünk, és szoros civil társadalmi kapcsolatok kötnek össze minket. Gyakran megfeledkezünk arról, hogy a vállalkozásokat, a szakszervezeteket, a fogyasztókat, valamint a szociális, ifjúsági vagy környezetvédelmi érdekeket képviselő valamennyi jelentős európai szervezet továbbra is tagjai között tudhat egyesült királyságbeli tagszervezeteket.

1.2. **A legfőbb ideje az EU és az Egyesült Királyság közötti partnerség elmélyítésének és korszerűsítésének**, nem utolsósorban a felmerülő geopolitikai szükségszerűségek miatt. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás 2026. évi felülvizsgálata – a májusi EU–Egyesült Királyság csúcstalálkozót követő politikai „újraindítással” együtt – fontos lépést jelenthet a brexit utáni kapcsolatok alakulásában. Célul azt kell kitűzni, hogy az uralkodó politikai többségtől függetlenül stabil, kiszámítható és együttműködő partnerséget alakítsunk ki.

1.3. Az EU–Egyesült Királyság csúcstalálkozó és a kereskedelmi és együttműködési megállapodás felülvizsgálata nyomán **most kézzelfogható javulást kell elérni és lehetőségeket kell teremteni mindenki számára**. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözli a csúcstalálkozó adta új lehetőségeket, különös tekintettel a szabályok és normák dinamikus összehangolására, a kereskedelem és a halászat biztonságára és kiszámíthatóságára, valamint az Erasmus+ programhoz való újbóli csatlakozásra és egy jövőbeli ifjúsági tapasztalatszerzési program kilátásba helyezésére. Ennek a véleménynek iránytűként kell szolgálnia az EU és az Egyesült Királyság intézményi szereplői számára a jövőbeli munkaprogram közös ütemtervének kidolgozásához.

1.4. **Az EU és az Egyesült Királyság belső tanácsadó csoportját be kell vonni a felülvizsgálatba és a jövőbeli munkafolyamatba**, mivel döntő fontosságú közreműködők mindkét fél számára. Míg a felek a „kereskedelmi megállapodás végrehajtására” összpontosítanak, mi, a civil társadalom – mint vállalkozások, munkavállalók, fogyasztók és polgárok – „a mindennapokban éljük meg ezt”. Az EGSZB kéri továbbá, hogy a vezetők találkozója mellett tartsanak külön EU–Egyesült Királyság szociális párbeszéd csúcstalálkozót annak érdekében, hogy a szociális partnereket bevonják a tanácskozásokba.

1.5. **A nem vámjellegű akadályokkal kapcsolatos megerősített szabályozási együttműködés** kínálja a legnagyobb lehetőséget a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok javítására. Minél közelebb van egymáshoz a két szabályozási rendszer, annál kevesebb súrlódás fog kialakulni, ami mindenki számára jelentős előnyökkel jár. Szélesebb körű kereskedelmi előnyei miatt üdvözöljük az EU és az Egyesült Királyság közötti egészségügyi és növényegészségügyi (SPS) megállapodásra irányuló tárgyalásokat, és hangsúlyozzuk az elővigyázatosság elve mint alapvető uniós érték betartásának fontosságát. A fogyasztói jogok érvényesítését fel kell venni az együttműködési menetrendbe, és lehetővé kell tenni a piacfelügyeleti hatóságok számára, hogy közösen védjék a fogyasztókat; egy külön erre a célra létrehozott eltérésértékelési egységnek nyomon kellene követnie az érdekelt felekkel folytatott együttműködésben mutatkozó eltéréseket, egy közös EU–Egyesült Királyság portál pedig mindkét joghatóságban hozzáférést biztosíthatna az aktualizált szabályozási információkhoz és az egyértelműbb iránymutatáshoz, különösen a kkv-k számára.

1.6. **A kölcsönös elismerési menetrend előmozdítása** csökkentené a határforgalom-ellenőrzést és javítaná a kétoldalú kereskedelmi forgalmat, ami viszont kedvező a növekedés és a munkahelyteremtés szempontjából. A megállapodások kibővített körének ki kell terjednie a szakmai képesítésekre, a vegyi anyagokra vonatkozó szabványokra és a megfelelőségértékelési nyilatkozatokra. Ezek csökkentik a kereskedelmi költségeket és támogatják a szabályozások szoros összehangolását. A határátlépésekre vonatkozó kettős követelményeket a torlódások növekedésének elkerülése és az esetleges zavarok minimalizálása érdekében a lehető legnagyobb mértékben racionalizálni kell.

1.7. **A szolgáltatások kereskedelme kínálja a legnagyobb lehetőséget** az EU és az Egyesült Királyság közötti kapcsolatok továbbfejlesztésére a brexit után. Minél jobban össze vannak egymással hangolva a határon átnyúló szolgáltatásnyújtást elősegítő új szabályozási keretek, annál nagyobb lehetőség nyílik a piaci hozzáférés növelésére. Sürgetjük a mobilitási kihívások kezelését célzó intézkedéseket, különösen az Egyesült Királyság vízumszponzorálási rendszerének reformját a mobilitás növelése, valamint az uniós és egyesült királyságbeli szolgáltatók közötti tisztességes verseny érdekében. A jövőbeli mobilitási tárgyalásoknak fenn kell tartaniuk a munkavállalói jogokra vonatkozó magas szintű kölcsönös normákat, és ösztönözniük kell a pozitív versenyt.

1.8. **A visszalépés tilalmára és az egyenlő versenyfeltételekre vonatkozó záradékok fenntartását** a feleknek továbbra is kiemelt prioritásként kell kezelniük. A belső tanácsadó csoportok megfelelőség-ellenőrzését változatlanul fenn kell tartani. Rendszeres párbeszédre, eszmecserékre és együttműködésre van szükség a munkavállalói és környezetvédelmi jogok javítása terén, hogy előrelépés történjen e cél elérése felé, amihez hatékony végrehajtás társul. A szociális párbeszéd megerősítése érdekében az EGSZB szorgalmazza annak feltárását, hogy miként lehetne megkönnyíteni az egyesült királyságbeli munkavállalók részvételét az európai üzemi tanácsokban.

1.9. **Az éghajlat-politikai fellépés és az aktív iparpolitika megköveteli, hogy szorosabban összehangoljuk a szabályozásokat és a szakpolitikai intézkedéseket**. Az EGSZB üdvözli a két fél kibocsátáskereskedelmi rendszerének (ETS) összekapcsolását, és együttműködést javasol a tiszta energiára és iparra való átállás támogatásához szükséges beruházások lehetővé tétele érdekében.

1.10. **Egy „időtálló kereskedelmi és együttműködési megállapodásnak" magában kell foglalnia az ifjúsági perspektívát**, fokozatosan felszámolva az új lehetőségek megragadása előtt álló akadályokat. A brexit nem válhat egy új „berlini fallá" a jövő nemzedékei előtt. A fiatalok mindkét oldalon határozottan kiálltak amellett, hogy az Egyesült Királyság újra csatlakozzon az Erasmus+ programhoz, amely a szakképzést és a tanulószerződéses gyakorlati képzéseket is támogatja. Ezeknek a tanulószerződéses gyakorlati képzéseknek minőségi kritériumoknak kell megfelelniük, tisztességes feltételeket kell biztosítaniuk, és nem kedvezhetnek csupán bizonyos ágazatoknak, hanem minden fiatal és valamennyi fiatal munkavállaló javát is szolgálniuk kell.

1.11. **Észak-Írország egyedi státuszának és kereskedelmi feltételeinek fenntartása.** Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az 1998. évi belfasti megállapodás („nagypénteki megállapodás") kiemelkedő szerepet tölt be és fontos eredményeket ért el annak érdekében, hogy elkerüljük a visszatérést az erőszakhoz. Üdvözli a 2023. évi Windsori Keretmegállapodás révén elért eredményeket, és sürgeti, hogy ne csökkentsék az Észak-Írországot megillető jogokat, és az továbbra is a felülvizsgálat középpontjában maradjon.

1.12. **Ambiciózus felülvizsgálat meghatározása, amely túlmutat a hatókör puszta kijelölésén**. Az EGSZB sürgeti a feleket, hogy kössenek átfogó, kölcsönösen előnyös megállapodás(oka)t. Ezeknek a kereskedelmi és együttműködési megállapodás mellékleteiben említett területekre vonatkozó befejezetlen megállapodások véglegesítésére kellene összpontosítaniuk. Minden további megállapodásnak a kereskedelmi és együttműködési megállapodás elveiből és az egyenlő versenyfeltételekre vonatkozó kötelezettségvállalásokból álló átfogó architektúra részét kell képeznie, és a belső tanácsadó csoportok nyomonkövetési hatókörébe kell tartoznia.

2. A saját kezdeményezésű vélemény háttere

2.1. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás meghatározza az EU és az Egyesült Királyság közötti kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok jelenlegi jogi keretét, Észak-Írországnak pedig egyedi jogállást biztosít. A brexit ellenére az Egyesült Királyság potenciális partner maradt számos területen, többek között a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, az ifjúsági csereprogramok, a fogyasztói érdekek, valamint a külső biztonság és védelem területén.

2.2. Az EU és az Egyesült Királyság közötti egyedülálló kapcsolatot az igen erős civil társadalmi kapcsolatok is meghatározzák. Az EU–Egyesült Királyság nyomonkövetési bizottság támogatásával EGSZB a brexitet követően is fenntartja kapcsolatait az Egyesült Királyság civil társadalmával, és új kapcsolatok kiépítésébe fektetett be, a témához kapcsolódó véleményeinek utókövetésére támaszkodva. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás mind az EU-ban, mind az Egyesült Királyságban egy-egy civil társadalmi szervet – a belső tanácsadó csoportokat – hozott létre, amelyek feladata a megállapodás végrehajtásának nyomon követése.

2.3. Az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen 2024–2029-es időszakra vonatkozó politikai iránymutatása egyértelmű kötelezettségvállalást fogalmaz meg amellett, hogy megerősödjenek a kapcsolatok az Egyesült Királysággal a közös érdekű kérdésekben, például az energia, a biztonság, a reziliencia és az emberek közötti kapcsolatok terén. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás (öt év elteltével) jogilag kötelező, 2026-ra tervezett felülvizsgálata a meglévő rendelkezések végrehajtásának értékelésére szorítkozik, de nem szabad korlátokat szabni a megállapodás alapvető javításának. A 2025. május 19-én tartott legelső EU–Egyesült Királyság csúcstalálkozó rávilágított arra, hogy a kihívásokkal teli évek után milyen lehetőségek rejlenek egy új stratégiai keret létrehozására.

2.4. Ami a jövőt illeti, e saját kezdeményezésű vélemény fő célja, hogy rámutasson a vállalkozások, a munkavállalók, a fogyasztók és a polgárok előtt álló főbb kihívásokra, és megjelölje azokat a területeket, ahol javítani kell a kapcsolatokat – ilyen terület például az EU és az Egyesült Királyság közötti szabályozási együttműködés. A véleménynek iránytűként is kell szolgálnia az EU és az Egyesült Királyság intézményi szereplői számára a 2025. májusi csúcstalálkozót nyomon követő közös ütemterv kidolgozásához.

3. **Az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi kapcsolatok a brexit után**

3.1. Az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi kapcsolat továbbra is rendkívül jelentős mindkét fél számára, hiszen ez a világ második legnagyobb kereskedelmi kapcsolata. A piac közelségét jól szemlélteti, hogy az Egyesült Királyság még mindig több árut és szolgáltatást cserél Németországgal, Hollandiával, Franciaországgal és Írországgal, mint az Egyesült Államokkal és Kínával együttvéve ([1]). Az Egyesült Királyság vámuniója és az EU közötti kereskedelem intenzitása azonban a brexit miatt várhatóan 15 %-kal csökkenni fog ([2]).

3.2. Az EU az integrált egységes piac előnyeit élvezi, amely kiegészül a különböző országokkal kötött preferenciális kereskedelmi megállapodások hálózatával; ezek egy 448 millió fős vonzó piachoz biztosítanak hozzáférést. Az Egyesült Királyság új kereskedelmi megállapodások kialakítására törekedett az Unión kívül (India, Új-Zéland), és csatlakozott a csendes-óceáni partnerségi megállapodáshoz (CPTPP); ugyanakkor kihívást jelent számára, hogy újra elérje az uniós preferenciális megállapodások által kínált volument, mivel az EU vámunióján kívül eső 68 millió fős piac kevésbé vonzó. Következésképpen az EU kereskedelmi lehetőségei kedvezőbbek.

3.3. A geopolitikai irányvonalak mentén átszerveződik a globális kereskedelem, az olyan gazdaságok pedig, mint Kína és az USA, megváltoztatják a kereskedelem szerkezetét, és egyre nagyobb bizonytalanság és kihívások elé állítják a szabályokon alapuló rendet. Az EU-nak és az Egyesült Királyságnak meg kell birkóznia ezekkel a változásokkal, és el kell ismerniük, hogy ketten együtt egy erősebb kereskedelmi blokkot képeztek a brexit előtt, és hogy a kereskedelem szorosabb összehangolása mindkét fél számára előnyös lenne.

3.4. Jelenleg a kereskedelmi és együttműködési megállapodás szabályozza az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmet, fenntartva a vám- és kvótamentes kereskedelmet, viszont az uniós tagság előnyei nélkül. Mindkét fél olyan eszközöket vezet be, amelyek átformálják mind az áruk, mind az emberek határokon átnyúló mozgását, és várhatóan jelentős működési és gazdasági hatásokkal járnak. Az Egyesült Királyság bevezette határforgalmi működési célmodelljét (BTOM), amely kockázatalapú ellenőrzéseket végez az importált áruk tekintetében. Az EU elkészítette a nem uniós állampolgárokra vonatkozó határregisztrációs rendszerét (EES), az Egyesült Királyság pedig az ezzel egyenértékű elektronikus beutazási engedélyt (eTA).

3.5. Az EES-re és az eTA-ra vonatkozó kettős követelmények azzal a kockázattal járnak, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti kiemelt fontosságú határátkelőhelyeken – mind a vasúton, mind a kikötőkben – egyre nagyobb lesz a torlódás. Ezek a rendszerek ezenkívül még inkább eltávolítják a feleket egy közös elemeken alapuló rendszertől, és új küszöböket fektetnek le a két fél közötti kapcsolatban.

3.6. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás felülvizsgálatát a két fél számára könnyen hozzáférhető költség-haszon elemzésnek kell kísérnie, amit ideális esetben közösen hajtanak végre, és amely a politikai érveket olyan elemzéssel támasztja alá, amely megvizsgálja a párhuzamos pálya fenntartásának előnyeit. A tárgyalási biztosítékokon túl azt is be kell mutatni, hogy mi lenne a közvetlen gazdasági – és hosszú távon állampolgári – haszon a két fél számára.

([1]) https://www.gov.uk/government/statistics/trade-and-investment-core-statistics-book/trade-and-investment-core-statistics-book.

([2]) További információkért lásd e vélemény online elérhető mellékletét: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-05/Annex-to-REX-600-Opinion.pdf.

4. **A stratégiai partnerség újrakalibrálása**

4.1. Legfőbb ideje a kétoldalú kapcsolatok újrakalibrálásának és újraindításának, különösen a kereskedelmi kapcsolatok racionalizálása, egy ambiciózus biztonsági paktum megteremtése, a polgárok jogaival kapcsolatos, folyamatban lévő kérdések gördülékeny megoldása és más területeken a szorosabb együttműködés előmozdítása érdekében.

4.2. A 2024-es választásokat követően az Egyesült Királyság „újraindítást" szorgalmazott, és megállapodott az EU-val abban, hogy megerősítik az együttműködést többek között a gazdaság, az energia, a biztonság és a reziliencia területén. A május 19-én Londonban megrendezett első kétoldalú EU–Egyesült Királyság csúcstalálkozó fontos lépést jelent a brexit utáni kapcsolatok fejlődése terén és a stratégiai együttműködés egyértelmű keretének kialakítása felé. Ez a fejlemény – a kereskedelmi és együttműködési megállapodás 2026-os felülvizsgálatával és a felmerülő geopolitikai igényekkel együtt – lehetőséget kínál az EU és az Egyesült Királyság közötti partnerség elmélyítésére és fokozására. Tekintettel arra, hogy egyes jövőbeli döntések hatással lesznek a munka világára, az EGSZB azt ajánlja, hogy a vezetők találkozója mellett hívjanak össze egy külön EU–Egyesült Királyság szociális párbeszéd csúcstalálkozót annak érdekében, hogy a szociális partnereket bevonják a tanácskozásokba.

4.3. Mivel a kereskedelmi és együttműködési megállapodás nagyrészt vámmentes kereskedelmet tesz lehetővé az EU és az Egyesült Királyság között, a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok javítására a legnagyobb lehetőséget a nem vámjellegű akadályokkal kapcsolatos megerősített együttműködés kínálja. A kilépés azonnali zavarain túllépve indokolt a kölcsönös gazdasági előnyökben és a közös geopolitikai prioritásokban gyökerező érdekek pragmatikus újbóli összehangolása. Bár mindkét fél határozottan kiáll a legfontosabb elvek mellett (az Egyesült Királyság szuverenitása, az EU számára az egységes piac integritása és az összességében egyenlő versenyfeltételek megőrzése), a meglévő megállapodás módosításainak az együttműködés megújult szellemét kell tükrözniük.

4.4. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás az EU által a kereskedelmi megállapodásaiban valaha kialkudott leginnovatívabb munkaügyi és környezetvédelmi záradékokat tartalmazza: a visszalépés tilalmára és az egyenlő versenyfeltételekre vonatkozó záradékokat. A belső tanácsadó csoportok különleges legitimációval rendelkeznek ezekben az ügyekben. Az EGSZB kéri, hogy az Egyesült Királyságban és az EU-ban tartsák fenn a munkavállalói és környezetvédelmi jogokra vonatkozó magas szintű kölcsönös normákat, és ösztönzi, hogy e záradékokra építve mozdítsák elő a pozitív versenyt. Minél közelebb van egymáshoz a két szabályozási rendszer, annál kevesebb súrlódás fog kialakulni, ami mindenki számára jelentős előnyökkel jár, és csökkenti a peres ügyek kockázatát a kereskedelmi és együttműködési megállapodás keretében.

4.5. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás aktualizálása mindkét fél számára kézzelfogható politikai előnyökkel járhatna. Az EU számára megőrzi az egységes piac alapvető szabályait, és megerősíti külkereskedelmi politikájának hitelességét, az Egyesült Királyság számára pedig a megállapodás lehetővé teszi a piacra jutás javítását és a kereskedelmi súrlódások csökkentését. Mindkét fél számára előnyös a nagyobb kiszámíthatóság, a gazdasági stabilitás és a jobb képesség a közös – kutatási, biztonsági vagy éghajlat-politikai – kihívások kezelésére. A két fél más jelentős kereskedelmi partnerekkel, például az Egyesült Államokkal fenntartott kapcsolatai nem áshatják alá a kereskedelmi és együttműködési megállapodás alapelveit és stabilitását.

4.6. A geopolitikai környezet drámaian megváltozott a brexitről szóló népszavazás, valamint a kilépésről rendelkező megállapodás és a kereskedelmi és együttműködési megállapodás megkötése óta. Ez rávilágít arra, hogy valamennyi polgárunk számára kritikus jelentőséggel bír az EU és az Egyesült Királyság közötti optimális együttműködés és a lehető legnagyobb mértékű harmonizáció.

4.7. Ez a felülvizsgálat lehetőséget kínál egy érett politikai rendezésre, amely elismeri a konstruktív szerepvállalás értékét, ám anélkül, hogy teljes körű politikai integrációt követelne meg. A gazdasági bizonytalanság, az európai kontinensen zajló háború és a növekvő geopolitikai feszültségek által formált globális környezetben a felülvizsgált kereskedelmi és együttműködési megállapodás azt jelezné, hogy az Egyesült Királyság és az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy együttműködjenek azokon a területeken, ahol az érdekeik egybevágnak.

4.8. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás felülvizsgálata nem hagyhatja figyelmen kívül a szervezett civil társadalom véleményét, mivel mi vagyunk azok, akik helyi szinten jelezni tudjuk, hogy a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hol vallott kudarcot, illetve hol szorul javításra. E folyamat során és azt követően a civil társadalom szorosabb bevonása hozzájárulhat ahhoz, hogy kevésbé átpolitizált módon alakítsuk az EU és az Egyesült Királyság közötti kapcsolatok jövőjét. Az EGSZB úgy véli, hogy a kereskedelmi és együttműködési megállapodás által létrehozott belső tanácsadó csoportok kulcsszerepet játszanak a munkavállalók, a vállalkozások és a civil társadalom érdekei kiegyensúlyozott képviseletének biztosításában.

5. **Részletes megjegyzések**

Árukereskedelem

5.1. A vállalkozásoknak képesnek kell lenniük arra, hogy gyorsan és indokolatlan papírmunka nélkül essenek át a vámellenőrzéseken.

5.2. Vámok és kvóták: A kereskedelmi és együttműködési megállapodás lehetővé teszi a vám- és kvótamentes kereskedelmet az EU és az Egyesült Királyság között, feltéve, hogy az áruk megfelelnek az elfogadott származási szabályoknak és egyéb adminisztratív követelményeknek, amelyeket azért vezettek be, mert az Egyesült Királyság már nem része az EU belső piacának. A felülvizsgált megállapodásban feltétlenül csökkenteni kell a szóban forgó adminisztratív követelmények végrehajtása során jelentkező súrlódásokat, biztosítva, hogy az Egyesült Királyság kellően összehangolja szabályozását annak érdekében, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelem a lehető leggördülékenyebb legyen.

5.3. Nem vámjellegű akadályok: Annak ellenére, hogy nincsenek vámok, a nem vámjellegű akadályok (például vámellenőrzések) és a szabályozási eltérések hozzájárultak a kétoldalú kereskedelmi forgalom jelentős csökkenéséhez. Minél jobban közelíti egymáshoz szabályozási rendszereit az Egyesült Királyság és az EU, annál nagyobb lehetőség nyílik e nem vámjellegű akadályok jelentős csökkentésére.

5.4. Megfelelőségértékelés: A két rendszer közötti kölcsönös elismerés hiánya még bonyolultabbá teszi a megfelelőségi nyilatkozatokat. Egy erre a területre vonatkozó megállapodással elkerülhető lenne, hogy az Egyesült Királyság piacára belépő, az uniós szabványoknak megfelelően tanúsított termékek mindegyikét szükségtelenül újbóli vizsgálatnak vessék alá, ez pedig csökkentené a megfelelés költségeit.

Szolgáltatáskereskedelem

5.5. A szolgáltatások kereskedelme kínálja a legnagyobb lehetőséget az EU és az Egyesült Királyság közötti kapcsolatok továbbfejlesztésére a brexit után.

5.6. Piacra jutás: A kereskedelmi és együttműködési megállapodás nem biztosít ugyanolyan szintű hozzáférést a szolgáltatások számára, mint az áruk esetében. A passzportálási jogok megszűnése különösen a pénzügyi szolgáltatási ágazatot érintette, és új szabályozási kereteket tett szükségessé a határokon átnyúló szolgáltatások megkönnyítése érdekében. Erre a területre is igaz, hogy minél jobban igazodnak egymáshoz ezek a keretek, annál nagyobb lehetőség nyílik a piacra jutás fokozására.

5.7. Elektronikus kereskedelem: Az Egyesült Királyságban jelenleg érvényes héa-nyilvántartási küszöbértékek nem vámjellegű akadályt képeznek, ami megnehezíti az uniós kkv-k számára, hogy e-kereskedelem keretében közvetlenül értékesítsenek egyesült királyságbeli fogyasztóknak.

5.8. Szakmai képesítések: Már nincs automatikus kölcsönös elismerés, ami akadályokat gördít az EU és az Egyesült Királyság között határokon átnyúlóan munkát kereső szakemberek elé. Ezt a felülvizsgált megállapodásban prioritásként kell kezelni.

5.9. Pénzügyi szolgáltatások: A 2023. évi egyetértési megállapodás létrehozta a pénzügyi szolgáltatások terén folytatott strukturált szabályozási együttműködés keretét, amely jelenleg nem tartozik a kereskedelmi és együttműködési megállapodás hatálya alá. Az együttműködés megerősítésének ezt a lehetőségét nem használják ki teljes mértékben. Fokozni kell az együttműködést, különösen a biztosítási ágazatban.

5.10. Szolgáltatók mobilitása: Az Egyesült Királyságban a munkáltatókra vonatkozó jelenlegi vízumszponzorálási rendszer növeli annak költségét, hogy egyesült királyságbeli székhelyű szervezetek szolgáltatási szerződés keretében uniós szállítókkal működjenek együtt. A nagyobb mobilitás, valamint az uniós és az egyesült királyságbeli szolgáltatók közötti tisztességes verseny érdekében reformokat sürgetünk.

5.11. Szállítási szolgáltatások: Bár az új határigazgatási eszközök operatív hatása a közlekedési módoktól függően eltérő lehet, az EU és az Egyesült Királyság közötti határátkelőhelyek és tengeri kikötők különösen ki vannak téve az utasforgalom feltorlódásának és az operatív kihívásoknak. Az utasoknak és a fuvarozóknak szóló tömeges tájékoztató kampányokon, tesztelési és rugalmassági intézkedéseken, valamint a személyzet képzésén és erőforrás-ellátottságán keresztül biztosítani kell az új eszközökkel kapcsolatos felkészültséget.

Szabályozási együttműködés és előírások

5.12. Mivel a kereskedelmi és együttműködési megállapodás nagyrészt vámmentes kereskedelmet tesz lehetővé az EU és az Egyesült Királyság között, a nem vámjellegű akadályokkal kapcsolatos megerősített együttműködés jelenti a legnagyobb lehetőséget a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok javítására. Mindaddig, amíg az EU és az Egyesült Királyság is saját szabályozási menetrendjét követi, az eltérések veszélyeztethetik az áruk és szolgáltatások szabad áramlását. Ezért a nem kívánt következmények elkerüléséhez elengedhetetlen a szabályozási együttműködés.

5.13. Eltérések: A szabályozási előírások közötti különbségek a vállalkozások megfelelési költségeinek növekedéséhez vezettek, különösen az olyan ágazatokban, mint a vegyipar és a gyógyszeripar.

5.14. Egyenlő versenyfeltételek: A kereskedelmi és együttműködési megállapodás rendelkezik a tisztességtelen versenyelőnyök megakadályozásáról, biztosítva, hogy mindkét fél közös normákat tartson fenn olyan területeken, mint a munkavállalói jogok és a környezetvédelem. Alapvető fontosságú e rendelkezések nyomon követése és érvényesítése, mivel a kereskedelmi és együttműködési megállapodás azt is előírja, hogy az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésekor hatályban lévő védelmi szint nem csökkenhet.

5.15. Fogyasztói jogok: A kereskedelmi és együttműködési megállapodás számos témában ösztönzi az együttműködést, a fogyasztói jogok érvényesítésével kapcsolatban azonban nem, ezért azt bele kell foglalni a felülvizsgálatba. Teljes mértékben működőképessé kell tenni a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban a kereskedelem technikai akadályaira vonatkozóan meghatározott rendelkezéseket, és lehetővé kell tenni a piacfelügyeleti hatóságok számára, hogy közösen védjék a fogyasztókat.

Állat- és növényegészségügyi (SPS) intézkedések

5.16. Fokozott ellenőrzések és tanúsítás: Az EU immár harmadik országnak tekinti az Egyesült Királyságot, és a biológiai védelmi kockázatok csökkentése érdekében megköveteli az agrár-élelmiszeripari termékek állat- és növényegészségügyi ellenőrzését. Ez a változás további dokumentációhoz és ellenőrzésekhez vezetett, ami késedelmeket és megnövekedett költségeket okoz az exportőrök számára. Az EGSZB üdvözli, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti csúcstalálkozón egyetértés alakult ki arról, hogy tárgyalásokat kell kezdeni egy olyan agrár-élelmiszeripari megállapodásról, amelynek célja az állatok, állati termékek, növények és növényi termékek szállítására vonatkozó állat- és növényegészségügyi tanúsítványok és ellenőrzések jelentős csökkentése, és ösztönzi a megállapodás gyors megkötését. Az elővigyázatosság elvének betartása továbbra is alapvető uniós érték, amit az is illusztrál, hogy a megállapodás megköveteli az egyesült királyságbeli előírásoknak az uniós szabályokkal való dinamikus összehangolását.

5.17. Munkaerőhiány az állategészségügyben: Az SPS-tanúsítási követelmények fokozódása növelte az állatorvosok iránti keresletet. Azonban bizonytalan, hogy az Egyesült Királyság képes-e kielégíteni ezt a keresletet, aminek oka többek között az állatorvosi képesítések kölcsönös elismerésének hiánya. Ez akadályozza az EU-ból az Egyesült Királyságba irányuló kereskedelmi forgalmat, és jelentősen késlelteti az uniós szállítmányok kézbesítését az Egyesült Királyságban.

5.18. Agrár-élelmiszeripari előírások: Az élelmiszer-fogyasztásra vonatkozó előírások nagyon hasonlóak az EU-ban és az Egyesült Királyságban. A harmadik országbeli kereskedelmi partnerekkel folytatott együttműködés során az EU-nak és az Egyesült Királyságnak el kell kerülnie azt a kockázatot, hogy a kereskedelmi és együttműködési megállapodásban biztosított kölcsönös normák és elvek veszélybe kerüljenek.

Munkavállalói jogok

5.19. A kereskedelmi és együttműködési megállapodás felülvizsgálatának továbbra is jó kompromisszumot kell nyújtania a munkavállalók számára mindkét oldalon.

5.20. Az EGSZB üdvözli, hogy az Egyesült Királyságban bevezették a munkavállalói jogokról szóló törvényt, amely fenntartja a magas szintű kölcsönös normákat. Tisztázni kell azonban a munkaügyi bírósági illetékekre, a kollektív konzultációs jogok módosítására, a szabadság idejére járó göngyölített fizetésre és a munkaidő-nyilvántartásra vonatkozó javaslatok helyzetét.

5.21. Az Egyesült Királyságban munkavállalók ezreit fenyegeti az a veszély, hogy elveszítik – vagy már el is veszítették – az olyan transznacionális információkhoz és konzultációkhoz való hozzáférést, amelyekre sok esetben már több mint 20 éve jogosultak. Nincs arra vonatkozó jogi kötelezettség, hogy az Egyesült Királyság képviselői az európai üzemi tanácsokban maradjanak, azonban a kereskedelmi és együttműködési megállapodás felülvizsgálatának sürgősen foglalkoznia kell a gyakorlati következményekkel. A munkavállalók részvétele a vezetés jóindulatától függ, és az Egyesült Királyságra és egy tagállamra hatást gyakorló ügyeket már nem tekintik transznacionális kérdésnek, és nem kerül sor információmegosztásra vagy konzultációra. Nincs garancia arra, hogy az Egyesült Királyság tevékenységei a jövőbeli európai üzemi tanácsok hatókörébe fognak tartozni. Figyelembe véve az európai üzemi tanácsokat érintő fenti negatív hatást, az EGSZB annak feltárását szorgalmazza, hogy a szociális párbeszéd megerősítése érdekében miként lehetne megkönnyíteni az egyesült királyságbeli munkavállalók részvételét az európai üzemi tanácsokban.

5.22. Az EGSZB azt is hangsúlyozza, hogy meg kell előzni a Campo de Gibraltar környékén lakó munkavállalók életének felforgatását, és biztosítani kell mind az uniós, mind az egyesült királyságbeli munkavállalók jogainak védelmét.

Esélyt mindenkinek

5.23. A szabad mozgás megszüntetése bonyolulttá tette az üzleti célú utazást, a munkavállalók foglalkoztathatóságát, valamint a kutatói, hallgatói és ifjúsági csereprogramokat.

5.24. Munkaerő-kölcsönzés: Az új szabályok a rövid távú mobilitástól függő ágazatokat érintik, és akadályozzák az ír állampolgároktól eltérő uniós polgárokat abban, hogy az Egyesült Királyságban tudjanak dolgozni és tartózkodni.

5.25. Foglalkoztatási lehetőségek: Az Egyesült Királyság már újra csatlakozott a Horizont és a Kopernikusz programhoz. Kifejezetten indokolt, hogy az Egyesült Királyság újra csatlakozzon az Erasmus+ programhoz is, amely a szakképzést és a tanulószerződéses gyakorlati képzéseket is támogatja. A tanulószerződéses gyakorlati képzéseknek konkrét minőségi kritériumokat kell teljesíteniük, tisztességes feltételek mellett. Sürgetjük, hogy találjanak új utakat a munkavállalók, a kutatók, a diákok és a gyakornokok foglalkoztathatóságának javítására.

5.26. Ifjúsági csereprogramok: Alapvető fontosságú, hogy az Erasmus+ által teremtett lehetőségek ne csak bizonyos ágazatoknak kedvezzenek, hanem minden fiatal és munkavállaló javát is szolgálják. Az EGSZB kéri, hogy az új lehetőségek megragadása érdekében fokozatosan számolják fel a fiatal munkavállalók előtt álló akadályokat.

5.27. Megkülönböztetésmentesség: A kereskedelmi és együttműködési megállapodásnak csupán néhány rendelkezése – többek között a szociális biztonsági rendszerek koordinálása – veszi figyelembe a fogyatékossággal élő személyek aggályait. Egy különleges szükségletekkel rendelkező személy garantált segítségnyújtás nélkül bizonyosan nem tud mozogni és utazni. Meg kell vizsgálni a fogyatékossági státusz kölcsönös elismerésére szolgáló uniós és egyesült királyságbeli rendszerek interoperabilitását.

Eltérő szabályozások

5.28. Az EU és az Egyesült Királyság között elkerülhetetlenül lesznek jogszabályi eltérések, akár tehetetlenség, akár bármelyik fél jogalkotási intézkedései miatt. Következésképpen az Európai Bizottságnak létre kell hoznia egy külön megbízott eltérésértékelő egységet, amely valamennyi érdekelt féllel együttműködve nyomon követi az eltéréseket.

5.29. Hozzáférés az aktualizált szabályozási információkhoz, egyértelműbb iránymutatás és közvetlen kapcsolat a vámhatóságokkal: Az együttműködés, a kommunikáció és a bizalom kiépítése szempontjából is hasznos lesz egy közös portál, amelynek köszönhetően különösen a kkv-k mindkét joghatóságban hozzáférhetnek az adott tanácsokhoz.

5.30. Állatjóléti előírások: Hasonlóan gondolkodó partnerekként az EU-nak és az Egyesült Királyságnak egyedülálló lehetősége nyílik arra, hogy együttműködjenek az állatjólét és a növényegészségügy terén, és hozzájáruljanak az olyan közös kihívások elleni küzdelemhez, mint az antimikrobiális rezisztencia fokozódása, a zoonózisok terjedése és a biológiai sokféleség csökkenése.

5.31. Bár a kereskedelmi és együttműködési megállapodás elismeri az állatjólét és a fenntartható élelmiszer-termelés közötti kapcsolatot, eltérések mutatkoznak a szabályozási megközelítések között. Az EU szigorúbb előírásokat hajtott végre például a növényvédő szerek területén, az Egyesült Királyság pedig szigorúbb állatjóléti előírásokat vezetett be. Ez az eltérés megnehezíti a megfelelést a mindkét piacon működő vállalkozások számára.

5.32. Kémiai vizsgálatok: A kémiai vizsgálati adatok kölcsönös elismerésének hiánya párhuzamos munkavégzést eredményezhet, növelheti a költségeket, és potenciálisan több állatkísérlethez vezethet az Egyesült Királyságban.

Észak-Írország

5.33. A jegyzőkönyv egyedi kereskedelmi feltételeket hozott létre, és bevezette azt a kötelezettségvállalást, hogy nem csökkentik a jogokat – ezeket továbbra is fenn kell tartani.

5.34. A 2023. évi Windsori Keretmegállapodás, amely előkészíti az utat a hatalommegosztás helyreállítása előtt Észak-Írországban, kezelni kívánt egyes politikai és gazdasági kihívásokat, azonban végrehajtását és hatékonyságát a közösség egyes szegmensei továbbra is vitatják.

Brüsszel, 2025. július 16.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE